



MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY



TISKOVÁ KONFERENCE
27. 3. 2017
od 12.00 – 13.30 hodin

Duchovní péče v českých nemocnicích

Hosté

JUDr. Ing. Miloslav Ludvík, MBA
Ministr zdravotnictví ČR

JUDr. Lenka Teska Arnoštová, Ph.D.
1.náměstkyně ministra zdravotnictví ČR

Ing. Jiří Veselka, MBA
Ředitel Nemocnice Milosrdných sester
sv. Karla Boromejského

P.ThLic. Marek František Drábek, DiS., O.Praem.
Nemocniční kaplan Nemocnice Milosrdných sester
sv. Karla Boromejského

Vítězslav Vurst, B. Th.
Předseda Asociace nemocničních kaplanů

Duchovní služba se od roku 1989 vrátila do armády, vězeňství, policie a také do nemocnic. Církve se mezi sebou již dohodly, jak by nemocniční kaplan měl vypadat, jaké by měl mít vzdělání a jak by mělo také vypadat jeho celoživotní vzdělávání. Zcela jasně zaznívá názor, že kaplani neslouží jen lidem, kteří se hlásí k církvím, ale slouží všem pacientům, zaměstnancům nemocnic, příbuzným a přátelům nemocných, tak aby je podpořili v jejich službě, uzdravování nebo na konci životní poutě. Zatím však ve zdravotnictví neexistuje ze strany státu žádný přesný pokyn, norma, podle které by se tato služba veřejnosti řídila a byla tak garantována také její kvalita.

V současné době připravuje Ministerstvo zdravotnictví ČR novou metodiku pro výkon kaplanské služby v nemocnicích.

V České Republice existují dvě organizace, které sdružují nemocniční kaplany a starají se o jejich formaci. Je to **Katolická asociace nemocničních kaplanů** a **Asociace nemocničních kaplanů**. Nemocniční kaplani, tak jako v armádě a ve vězeňství, vystupují společně a jednotně – ekumenicky. Tato jednota existuje díky dohodě mezi Ekumenickou radou církví a Českou biskupskou konferencí o spolupráci při poskytování duchovní služby ve zdravotnictví, která byla uzavřena 2006 a aktualizována v roce 2012. Plný text dohody najdete na <http://www.ekumenickarada.cz/wpimages/other/dohoda1.pdf>.

Kdo je nemocniční kaplan

Nemocniční kaplan je kvalifikovaný duchovní poskytující péči pacientům, personálu a návštěvníkům zdravotnického zařízení. Je členem multidisciplinárního zdravotnického týmu. Poskytuje doprovázení v duchovní oblasti všem potřebným bez rozdílu jejich vyznání či světového názoru.

Nemocniční kaplan musí splňovat následující podmínky:

1. Pověření vlastní církví
2. Ukončené magisterské teologické vzdělání
3. Minimálně tři roky působení v obecné pastorační péči
4. Specializovaný kurz nemocničního kaplanství

Etický kodex nemocničního kaplana na:

<http://www.ekumenickarada.cz/wpimages/other/dohoda4.pdf>

„Mnoho lidí si pod pojmem „duchovní péče“ představuje pouze náboženské úkony, jež jsou určeny lidem hlásícím se k nějakým církvím. Duchovní (spirituální) potřeby jsou ale mnohem širší a máme je naprosto všichni. Rozdíl je pouze v tom, jak moc si je uvědomujeme,“ **říká Vítězslav Vurst, nemocniční kaplan VFN Motol a předseda Asociace nemocničních kaplanů.**

Nemocniční kaplani poskytují duchovní, pastorační a náboženskou péči pacientům, jejich blízkým i jejich pečovatelům, zaměstnancům a dobrovolníkům v nemocnicích, v hospicích a jiných zdravotnických a sociálních zařízeních. Tuto péči poskytují kaplani všem, kdo o ni požádají, vždy s respektem k jejich přesvědčení. Tedy i těm, kdo jsou bez náboženského vyznání.

„Spiritualita je součástí života každého člověka a hraniční zážitky, které máme spojeny s pobytem v nemocnici – smrt, narození, nemoc, rehabilitace, sdělení závažné diagnózy, záchrana života atd. – vyvolávají v člověku myšlenky a otázky, které ho překračují – transcendují,“ **vysvětluje bratr Marek Drábek, hlavní nemocniční kaplan v Nemocnici Milosrdných sester sv. Karla Boromejského v Praze** a pokračuje: „může to být třeba až mystický pocit vděčnosti a sounáležitosti s celým lidstvem nebo celým vesmírem při pohledu na narozené dítě, hněv na Boha či osud při sdělení diagnózy. Často je nutné objevit nové hodnoty nebo ty staré jinak poskládat, zvláště když se jedná třeba o úplnou změnu života, např. ochrnutí po úrazech.“

V Nemocnici Milosrdných sester sv. Karla Boromejského má kaplanská služba nezastupitelnou a významnou roli, což vyplývá i z charakteru nemocnice. Ta je jedinou církevní nemocnicí v ČR, která poskytuje akutní péči. Kaplanský tým se tu skládá z pěti kaplanů – hlavního kaplana bratra Marka Drábka a v současnosti čtyř kaplanek. Kaplani se zde snaží po přijetí do nemocnice navštívit každého pacienta, přivítat ho v nemocnici a nabídnout mu své služby bez ohledu na to, zda se jedná o pacienta věřícího či bez vyznání. Proto je nabízená pomoc široká – od prosté přítomnosti kaplana přes naslouchání pacientovi či rozhovory s ním a pomoc v krizové situaci jeho života až k pastoračnímu poradenství, společné modlitbě, přijetí svátosti, či zapůjčení křesťanské literatury. Kaplani jsou denně k dispozici jak pacientům, tak jejich příbuzným a přátelům, ale také zaměstnancům. Na některých odděleních nemocnice jsou kaplani zapojeni do interdisciplinární péče o nemocné – je to typicky případ Oddělení paliativní péče, které se stará o pacienty s těžkou a nevléčitelnou nemocí.

Součástí práce týmu kaplanů pod vedením bratra Marka je také příprava nových kaplanů na jejich službu a šíření výzkumu v oblasti kaplanské služby.

„Moderní medicína je až fascinující tím, co vše dokáže pro záchranu života udělat, ale ani ona nemá odpověď na základní otázku, proč žít. Proč to vše podstoupit, proč se nechat léčit a dodržovat léčebný režim a kdy přestat. Odpověď zůstává vždy na straně pacienta a jedním z těch, kteří ho provází při hledání odpovědí, jsou nemocniční kaplani. Byli jimi vždy, a to od vzniku prvních nemocnic až dodnes. Komunismus tuto samozřejmou přítomnost přetrhl a my se dnes v naší zemi vlastně vracíme do normálu, do Evropy,“ zamýšlí se bratr Marek Drábek.

O úloze nemocničních kaplanů dále říká: „je pravdou, že se úloha nemocničních kaplanů měnila, tak jak se mění společnost a jak se mění také samotná medicína. Můžeme sledovat jejich postupnou profesionalizaci. Dnes už nestačí, aby nemocniční kaplanka či kaplan byli teology či duchovními. Musí projít výcvikem, který je má připravit na práci s lidmi, kteří nejsou mnohdy aktivními věřícími v jejich církvi nebo sami sebe vnímají jako nevěřící, přesto službu kaplana vyhledávají.“

Velkým tématem je spolupráce kaplana v multidisciplinárním týmu, který pečuje o nemocného, snaží se pochopit jeho potřeby a adekvátně na ně odpovědět. Pacient s kaplanem mluví jinak, i když možná o stejných tématech, jako s lékařem či sociálním pracovníkem. Týmová spolupráce mezi všemi profesionály včetně kaplan pak nabízí objevení a posílení zdrojů, které mohou pomoci při léčbě nebo doprovázení v nemoci a někdy podporu na konci života.“

Kontakt pro více dotazů:

PhDr. Jitka Kalousková, tisková mluvčí NMSKB, kalouskova@nmskb.cz, 257 197 344, 603 440 011